

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

О.ГЕНРИ

СЕРЦЕ ЗАХОДУ

 Bohdan

Перекладено за виданням:
О. Henry. Heart of the West.
Doubleday, Page & Company, 1920.

Переклад з англійської
Галини Михайловської

«Серце Заходу» — одна з 12 збірок новел О. Генрі,
що їх видавництво «Богдан» запланувало до друку.
Саме завдяки своїм оповіданням,
у яких іскрометний гумор тісно переплітається
з маленькими трагедіями, а їхнє закінчення
неможливо передбачити,
письменник і зажив світової слави.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, 46002, Україна, тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Збут: (0352) 43-00-46, (050) 338-45-20
Книга поштою: (0352) 51-97-97, (067) 350-18-70, (066) 727-17-62
mail@bohdan-books.com
м. Київ: (044) 296-89-56; (095) 808-32-79, nk-bogdan@ukr.net

I

СЕРЦЕ Й ХРЕСТ

Белді Вудс потягнувся по пляшку, і вона опинилася у нього в руці. Хай за чим траплялося Белді простягнути руку, воно зазвичай... утім, історія ця не про Белді Вудса. Він налив собі третю склянку, на палець вище, ніж першу та другу. Наразі Белді виступав консультантом; а консультація чогось та вартує.

— На твоєму місці, я був би королем, — промовив Белді так категорично, що кобура на ньому скрипнула, а шпори задзвеніли.

Веб Ігер зсунув на потилицю стетсона¹ з прямими крисами і скуйовдив солом'яну чуприну. Цей перукарський маневр йому не зарадив, і за прикладом меткішого Белді він удався до допомоги живлющої вологи.

— Якщо чоловік одружується з королевою, це не має перетворити його на шістку, — заявив Веб, вкладаючи в цю фразу усі свої прикраси.

— Ясна річ, — погодився Белді, сповнений співчуття, спраги й непідробної зацікавленості в порівнянні життєвих обставин з гральними картами. — Ти маєш усі права бути королем. На твоєму місці, я вимагав би

¹ Стетсон — ковбойський капелюх, з високим наголовком, з широкими крисами, прямими або загнутими догори з боків. Був винайдений Джоном Стетсоном у 1865 році. Мав безліч практичних варіантів застосування — його широкі криси захищали від дощу та сонця, ними можна було роздути вогнище, а ще подати сигнал на відстані і навіть принести в ньому воду. *(Тут і далі примітки перекладача.)*

роздати карти наново, без підтасовки. Я скажу тобі, хто ти наразі, Вебе Ігер.

— Хто? — запитав Веб, і в ясно-блакитних очах його зблиснув промінь надії.

— Ти — принц-консорт¹.

— Припни язика, — промовив Веб. — Хіба я колись обзивав тебе такими словами?

— Це титул, — пояснив Белді. — У картах він серед фігур, але не бере взяток. Кажу тобі, Вебе, це таке тавро, яким мітять певну худобину в Європі. Уяви собі, що ти, чи я, чи хтось із цих голландських герцогів одружується з дівчиною з королівської родини. Ясен пень, мине трохи часу, і наша жінка стає королевою. Але чи стаємо ми королем? Ні, навіть за мільйон років! Під час коронаційної ходи ми крокуємо від карткового столу, тримаючись позаду Дев'ятого Великого Хоронителя Королівської Опочивальні. Ми потрібні тільки для фотографічних знімків, а ще маємо забезпечити появу спадкоємця. Ні, це не чесна угода. Так, Вебе: ти — принц-консорт; і, будучи тобою, сер, я би влаштував міжцарів'я чи *habeus corpus*², чи ще щось таке утнув; і я став би королем, навіть якби довелося перетасувати всю колоду.

Белді осушив свою склянку, повністю увійшовши в роль графа Ворика³.

¹ Принц-консорт — чоловік королеви, який не є монархом. Сучасним прикладом є принц Філіп, герцог Единбурзький, чоловік королеви Єлизавети II.

² *Habeus corpus* — поняття англійського права, яке історично захищало особисту свободу громадян від свавілля корони, вимагаючи, щоб арештованого було доставлено до судді або суду.

³ Граф Ворик (*англ.* Earl of Warwick) — один із найстаріших графських титулів Англії та Великої Британії. Серед носіїв титулу найвідомішим є Річард Невілл, граф Ворік, видатний полководець і політичний діяч Англії епохи війни Червоної та Білої троянд, який отримав прізвисько «Творець королів».

— Белді, — урочисто промовив Веб, — ми з тобою багато років таврували корів в одному загоні. Змалку ми скакали одними й тими ж стежками, на тих самих пасовиськах. Я не став би обговорювати родинні справи ні з ким, крім тебе. Ти був загоничем на ранчо Нопаліто, коли я одружився з Сантою МакАлістер. Тоді я був управителем; а хто я тепер? Навіть вузол на мотузці, якою припинають коня, важливіший за мене.

— Коли старий МакАлістер був королем худоби Західного Техасу, — підхопив Белді з диявольською медоточивістю, — ти був не з клоччя батіг. Твоє слово на ранчо важило не менше за його слово.

— Так і було, — погодився Веб, — доки він не втямив, що я намагаюся заарканити Санту. А тоді він відіслав мене якомога далі, а до будинку й на постріл не підпускав. Коли старий помер, Санту стали величати «королевою худоби». А я... я бос худоби, та й по всьому. Вона заправляє справами; вона орудує всіма грошима; я сам не можу навіть послати до табору бичка на м'ясо. Санта — королева, а я містер Ніхто.

— На твоєму місці, я був би королем, — не вгавав монархіст Белді Вудс. — Коли чоловік одружується з королевою, він має йти з нею по одній ціні, на гурт, хай то буде свіжина, чи сушена, чи то солонина; від пасовиська і аж до бляшанок. Багато хто з хлопців вважає дивним, Вебе, що на Нопаліто останнє слово не за тобою. Не хочу сказати нічого поганого про місіс Ігер — вона найпрекрасніша панянка від Ріо-Гранде й до наступного Різдва, — але чоловік має бути хазяїном у власному таборі.

Виголене та засмагле обличчя Ігера витяглося в маску меланхолійної образи. Цей вираз обличчя, а ще безхитрісний погляд блакитних очей з-під скуповдженої жовтої чуприни робили його схожим на школяра, місце ватажка у котрого перехопив крутіший хлопчина. Втім, жилага постать, сімдесят два дюйми

на зріст, спритні рухи та револьвери за поясом робили таке порівняння сумнівним.

— Як ти обізвав мене, Белді? — запитав він. — Що це за концерт такий?

— Консорт, — виправив його Белді. — Принц-консорт. Це такий псевдонім для поганенької карти. Ти котуєшся десь між джокером та флешем з чотирьох карт.

Веб Ігер зітхнув і взявся за ремінь свого вінчестера, що відпочивав на підлозі.

— Я сьогодні повертаюся на ранчо, — сказав він похмуро. — Мушу завтра вранці відправити бичків в Сан-Антоніо.

— Аж до Сухої Балки нам по дорозі, — сказав йому Белді. — Прямую до Сан-Маркоса: треба вилучити з гурту дволіток на продаж.

Обидва компанерос усілися в сідла та потрюхали геть від салуна при залізничній станції, де цього ранку відчуття спраги звело їх до купи.

Біля Сухої Балки їхні шляхи розходилися, і вони зупинили коней, аби викурити по останній сигареті. Багато миль вони проїхали у мовчанні, яке порушував хіба що м'який тупіт копит по ґрунту, встеленому килимом з мескитової трави¹, та черкіт дерев'яних стремен об гілля чапарелю². Та в Техасі бесіди вкрай рідко точаться безперервно. Шлях завдовжки з милою і більше, обід і вбивство можуть легко вміститися між двома фразами, не порушивши логіки розмови.

¹ Мескитова трава (*Buchloe dactyloides*) — бізонова, паволицька трава. Росте в преріях Північної Америки від Південної Дакоти до Техасу і Мексики.

² Чапарель (чапараль, чапарраль; *англ.* Chaparral) — рослинне угруповання колючих чагарників, утворене чагарниковими вічнозеленими дубами (*ісп.* chaparro) та іншими рослинами. Поширене, насамперед, в Мексиці та Каліфорнії.

Тому Веб без подальших пояснень повернувся до діалогу, котрий почався десять миль тому.

— Ти, мабуть, не забудь, Белді, ті часи, коли Санта була не такою свавільною. Пам'ятаєш дні, коли старий МакАлістер тримав нас порізно? Пам'ятаєш, як вона надсилала мені знак, що хоче мене бачити? Старий Мак пообіцяв зробити з мене решето, якщо я наближусь до ранчо на відстань пострілу. Пам'ятаєш той знак, що вона посилала, Белді? Серце, а в ньому хрест?

— Чи я пам'ятаю? — вигукнув Белді з трохи надмірною гарячковістю. — Ах ти, старий койоте, що повадився цупити цукор! Та усі хлопці в таборі, довгорога ти клята черепахо, знали про ці ваші ієрогліфи! Ми називали їх «шлунок з кістками». Знаходили їх на фургоні, що приходив з ранчо. Намальовані були вугіллям на лантухах з борошном або олівцем на газетах. Одного разу я бачив цей знак крейдою на спині нового кухаря, котрого старий МакАлістер прислав до табору з ранчо — побий мене грім, якщо брешу!

— Батько Санти, — рівним голосом пояснив Веб, — узяв з неї слово, що вона мені не писатиме й не передаватиме нічого на словах. Тоді вона вигадала цю штуку з серцем та хрестом. Коли вона не могла втерпіти, аби не побачитися зі мною, то примудрялася поставити цей знак на якійсь речі, яка, вона знала, потрапить мені на очі. І не було такого, аби я побачив цей знак і не помчав на ранчо тієї ж ночі швидше за вітер. Ми з нею зустрічалися в тому гайку, що позаду малого коралю для коней.

— Ми це знали, — повторив Белді. — Але ніхто вас не виказав. Всі були на вашому боці. Ми знали, чому ти завжди тримаєш коня в таборі напоготові. А коли бачили, що фургон привіз з ранчо свіженький знак шлунка з кістками, то знали, що цієї ночі старий Пінто знову ковтатиме милі замість травички. Пам'ятаєш

Скаррі, того вченого ковбоя, котрий був у нас? Того хлопця, що його виперли з коледжу за п'ятику? Так цей Скаррі було як побачить будь на чому це тавро «приходь до своєї любки», змахне отакечки рукою та й скаже: «Наш приятель Лі Андерс сьогодні вночі знову попливе до своєї героїні...»¹

— Восстаннє Санта послала мені цей знак, — продовжував Веб, — коли дуже захворіла. Я помітив його одразу, щойно повернувся до табору, і тієї ночі проскакав на Пітно сорок миль галопом. У гайку її не було. Я пішов до будинку, і старий МакАлістер зустрів мене на порозі.

«Ти прийшов, аби я тебе застрелив? — каже він. — Поки що це відкладається. Я послав по тебе мексиканця. Санта хоче тебе бачити. Заходь до тієї кімнати й поговори з нею. А коли вийдеш, матимеш розмову зі мною».

Санта лежала в ліжку страшенно хвора. Але вона спромоглася посміхнутися, руки наші зчепилися, наче бики рогами, і я сів біля ліжка, як був, у шкіряних штаних, при шпорах і в пилюці.

«Я вже кілька годин чую, як ти скачеш по траві, Вебе, — каже вона. — Я знала, що ти прийдеш. Ти побачив знак?» — шепоче.

«Першої хвилини, як повернувся до табору, — відповідаю. — На мішку з картоплею та цибулею».

«Вони завжди разом, — каже вона ніжним голосом, — завжди разом у житті...»

«Вони добре йдуть разом, — кажу я, — та ще із тушкованим м'ясом».

«Я говорила про серця та хрести, — каже Санта. — Наш знак... любов і страждання — ось що він означає».

¹ У давньогрецькому міфі юнак Леандр, покохавши жрицю богині Афродіти Геро, щоночі перепливав Геллеспонт (Босфор), щоб зустрітися з нею. Белді розчув в іноземних іменах «Лі Андерс» та «героїню».

А ще в кімнаті сидів старий док Масгроув, зайнятий віскі та віялом з пальмового листа. Помалу-малу Санта засинає. Док мацає їй лоба і каже до мене:

«З тебе непогані жарознижувальні ліки. Але тепер тобі краще вимітатися, бо для лікування у великих дозах ти не потрібний. Коли панночка прокинеться, із нею все буде гаразд».

Я виходжу з кімнати й бачу старого МакАлістера.

«Вона заснула, — кажу я йому, — а ви можете починати робити з мене решето. Маєте нагоду: я залишив свою рушницю притороченою до сідла».

Старий Мак сміється й каже:

«Нащо б я став шпигувати свинцем найкращого управителя в Західному Техасі? Хіба це корисно для бізнесу? Не знаю, де б я знайшов іншого такого ж вправного. Це твої фантазії щодо зятьківства, Вебе, змусили мене розглядати тебе як мішень. Члена своєї родини я в тобі не вбачаю. Але використовувати тебе на Нопаліто я можу, якщо ти не потикатимешся до будинку. Йди нагору, лягай на ліжко та виспись, а тоді ми з тобою це обговоримо».

Белді Вудс нижче насунув капелюха й випростався в сідлі. Веб підібрав повіддя, і кінь під ним затанцював, готовий зірватися з місця. Чоловіки потиснули один одному руки так церемонно, як це ведеться на Заході.

— Adios¹, Белді, — промовив Веб. — Радий був зустрітися з тобою та поговорити.

Вершники поскакали у різні сторони світу, набираючи швидкості, і копита їхніх коней застукали так, наче зірвалася вгору згряя куріпок. Ярдів за сто, на маківці невисокого горбика, Белді зупинив коня й видав особливий крик. Він похитнувся в сідлі; якщо б він був пішки, земля пішла б йому з-під ніг, і він упав би; але

¹ Прощавай (*исп.*).

в сідлі він був майстром тримати рівновагу, сміявся над віскі і нехтував земним тяжінням.

Почувши цей сигнал, Веб розвернувся до приятеля.

— На твоєму місці, — долетів до нього пронизливий та ущипливий голос Белді, — я був би королем!

Наступного ранку, о восьмій, Бад Тернер скотився з сідла перед входом до головного будинку ранчо Нопаліто і подибав до тераси, зі свистом розрізаючи повітря шпорами з коліщатками. Бад відповідав за череду, яку сьогодні треба було гнати до Сан-Антоніо. Місіс Ігер була на терасі та поливала кущик гіацинтів в червоному теракотовому горщику.

Від короля МакАлістера донька успадкувала багато чеснот: рішучість, веселу відвагу, незламну впевненість у своїх силах, королівську гордість володарки незчисленної худоби. Алегро та фортіссімо¹ — МакАлістер жив таким темпом та такою манерою. Цими ж принципами, хіба що транспонованими в жіночу тональність, керувалася в житті й Санта. Зовнішністю вона пішла в матір, котра відбула на інші безкраї зелені пасовиська задовго до того, як сила-силенна рогатої худоби нагородила її родину королівською величчю. Санта мала таку ж, як у матері, струнку та міцну постать, і спокійну вроду, і це пом'якшувало суворість погляду та незалежний вигляд обличчя, якими вона могла б скидатися на старого МакАлістера.

Веб стояв в іншому кутку галереї, віддаючи розпорядження трьом помічникам управителя з різних таборів та загонів, що приїхали на ранчо по інструкції.

— Ранок, — лаконічно привітався Бад. — Кому мені здати корів у місті? Барберу, як завжди?

¹ Алегро (*итал.* *allegro*) — рухливо, весело; фортіссімо (*итал.* *fortissimo*) — дуже голосно. Музичні терміни.

Відповідати на такі запитання було прерогативою королеви. Всі важелі управління — купівля, продаж, банківські операції — вона тримала у своїх спритних пальчиках. Догляд за худобою був повністю покладений на її чоловіка. За часів володарювання Мак-Алістера Санта була його секретаркою та помічницею, і тепер вона й надалі робила свою справу з розумом та з вигодою. Але перш ніж вона встигла відповісти, принц-консорт заговорив зі спокійною рішучістю:

— Віджени цю партію до загонів Циммермана та Несбіта. Я нещодавно мав про це розмову з Циммерманом.

Бад розвернувся на високих підборах.

— Зачекай, — швидко кинула йому Санта. Вона подивилася на чоловіка, і в її сірих упертих очах відбилася здивування.

— Що ти таке кажеш, Вебе? — запитала вона, і між бровами у неї з'явилася невеличка зморшка. — Я не веду справ з Циммерманом та Несбітом. Уже п'ять років всю худобу з цього ранчо отримує Барбер. Я не маю наміру працювати з кимось іншим. — Вона обернулася до Бада Тернера. — Відженеш цю худобу до Барбера, — промовила вона, ставлячи крапку.

Бад байдуже дивився на глек з водою, що висів на терасі, переступав з ноги на ногу та жував мескитовий¹ листок.

— Я хочу, аби цю партію худоби відправили до Циммермана та Несбіта, — промовив Веб, і в його блакитних очах зблиснув крижаний вогник.

— Маячня, — нетерпляче сказала Санта. — А тобі краще поквартитися, Баде, якщо ти хочеш опівдні бути на водопої у Маленького В'яза. Скажеш Барберу, що

¹ Мескитове дерево росте на південному заході США та в Мексиці. Невисоке, схоже на вербу, має сріблясте листя.

наступну партію вибракуваних корів ми надішлемо йому за місяць.

Бад дозволив собі на мить зустрітися невпевненим поглядом із очима Веба. Замість помітити в його очах прохання про вибачення, Веб побачив там співчуття.

— Відженеш цю худобу, — сказав він похмуро, — до загонів...

— ...Барбера, — різко завершила Санта. — І досить про це. Ти ще на щось чекаєш, Баде?

— Ні, мем, — проказав Бад. Але перш ніж піти, він загаявся на мить, за яку корова встигла б тричі колихнути хвостом; адже чоловік завжди союзник чоловікові, і навіть філістимляни¹, мабуть, спекли раків, вчинивши із Самсоном так, як вони вчинили.

— Ти чув хазяйське слово! — глузливо вигукнув Веб. Він скинув капелюха і вклонився дружині, черкнувши крисами об підлогу.

— Вебе, — зауважила докірливо Санта, — сьогодні ти поводишся просто по-дурному.

— Придворний блазень, Ваша Величносте, — сказав Веб, повільно, як завжди, але щось змінилося в його тоні. — Чого ще ви могли чекати? А я скажу. До того, як я одружився з королевою худоби, я був чоловіком. А хто я тепер? Посміховисько на всі табори. Але я знову стану чоловіком.

Санта уважно подивилася на нього.

— Вебе, не верзи дурниць, — спокійно сказала вона. — Тут нема жодної неповаги до тебе. Хіба я колись втручалася в те, як ти управляєшся з худобою? А на комерційних питаннях я знаюся краще за тебе. Навчилася цього від тата. Будь розсудливим.

¹ За Біблією, філістимляни перемогли богатиря-ізраїльтянина Самсона, скориставшись допомогою Даліли, у яку той був закоханий. Жінка підступно вивідала таємницю його нездоланної сили, що полягала у його довгому волоссі, та наказала це волосся обрізати.

— Королівства з королем чи з королевою на троні, — сказав Веб, — мене не цікавлять, якщо мені в них місця немає. Я випасаю корів, а ти носиш корону. Добре. Але я краще буду лорд-канцлером на пасовиську, ніж вісімкою в флеші, де королева за старшу. Це твоє ранчо. І корів отримає Барбер.

Кінь Веба був прив'язаний до конов'язі. Веб зайшов до будинку та виніс звідти згорнені ковдри, а він ніколи не брав їх із собою, хіба що в найдовші поїздки. Виніс і свій дощовик, і найдовше ласо, плетене з сиром'ятної шкіри. Все це добро він заходився неквапом приторочувати до сідла. Санта, трохи зблідла, дивилася, як він це робить.

Веб легко скочив у сідло. На його серйозному, чисто виголеному обличчі не відбивалося жодної емоції, лише в очах горів упертий вогник.

— Біля водопою Ондо на Фріо¹, — сказав він, — пасеться череда корів з телятами. Треба відігнати їх далі від лісу. Вовки роздерли трьох телят. Тобі краще наказати Сіммсу подбати про це.

Санта поклала руку на вузду і подивилася чоловікові в очі.

— Ти хочеш покинути мене, Вебе? — тихо спитала вона.

— Я хочу знову стати чоловіком, — відказав він.

— Хай тобі щастить у такому похвальному почи-нанні, — сказала вона з раптовою холодністю. Розвернулася і пішла до будинку.

Веб Ігер узяв курс на південний схід, по прямій, наскільки це дозволяла топографія Західного Техасу. Коли він дістався виднокраю, як той бачиться з Нопаліто, то міг би продовжити свій шлях просто

¹ Фріо (англ. Frio River, від ісп. «frio» — холодний) — ріка в штаті Техас, США.

блакитними небесами. А тим часом дні шикувалися в загони, очолювані неділями; а тижні під командою повновидого місяця змикали лави й вливалися до місячних полків під знаменами, де красувалося «*Tempus fugit*»¹; місяці ж маршем прямували до незорих таборів років... Але Веб Ігер не з'являвся знову у володіннях своєї королеви.

Одного дня чоловічок на ім'я Бартоломео, вівчар, і тому не вартий, аби про нього говорити, з низов'я Ріо-Гранде, проїжджав неподалік головного будинку ранчо Нопаліто, і з ним трапився напад голоду. За місцевими звичаями, незабаром він уже сидів за обіднім столом у цьому гостинному королівстві, трапезуючи. Слова лилися з нього невпинним потоком; схоже було, що його стукнули Аароновим жезлом² — таке трапляється зі скромними вівчарями, якщо їм пощастить зустрітись з аудиторією, вуха якої не позаростали геть овечою вовною.

— Місіс Ігер, — пустомелив він, — учора на ранчо Секо в окрузі Ідальго³ я зустрівся з чоловіком, що має таке ж прізвище, як ви; таким собі Вебом Ігером. Його щойно найняли управителем. Може, це хтось із вашої рідні, ні?

— Чоловік, — привітно сказала Санта. — На ранчо Секо вчинили розумно. Містер Ігер — один з найкращих скотарів на Заході.

Втрата принца-консорота рідко спричиняє розлад у королівстві. Королева Санта призначила мажордо-

¹ «*Tempus fugit*» — час летить, біжить, минає (*лат.*).

² Аароновий жезл — тут символ раптового нестримного вибуху балакучості вівчаря. За Біблією, покладений на ніч у Скинію жезл Аарона дав паростки та розквітнув, що стало доказом богообраності левітів.

³ Округ Ідальго (*англ.* Hidalgo County) — округ у штаті Техас, США.

мом на ранчо людину, на яку могла покластися, на ім'я Ремзі, одного з відданих васалів ще її батька. І нічого не збурювало життя на ранчо Нопаліто, хіба що бриз налітав інколи з затоки та хвилював неозору зелену просторінь.

На ранчо Нопаліто вже кілька років експериментували з англійськими коровами, що з гоноровою зневагою дивилися на місцевих довгорогих мешканок. Експерименти виявилися успішними, і для аристократок виділили окреме пасовисько. Звістка про них рознеслася по землях, вкритих чапорелем та дикими грушами, скрізь, куди тільки можна було дістатися верхи. На інших ранчо прокинулися, протерли очі та невдоволено подивилися на звичну довгорогу худобу.

Внаслідок цього одного дня біля тераси ранчо Нопаліто спішився юнак, засмаглий до чорноти, очевидно, тямущий, з манерами вишуканими й недбалими, підперезаний револьверами і з шовковою хустинкою навколо шиї. Юнака супроводжували троє мексиканських *vaqueros*¹, і він мав при собі ділового листа, який і вручив королеві.

У листі йшлося:

Ранчо Нопаліто, місіс Ігер

Вельмишановна пані,

За дорученням власників ранчо Секо я хотів би придбати для них сто голів корів сассекської породи, дво- і тріліток. Якщо ви в змозі виконати це замовлення, будь ласка, передайте зазначений товар подавцю листа: чек буде відправлено вам негайно.

З повагою

Вебстер Ігер,

управитель ранчо Секо

¹ Вакєро (*isp. vaquero*) — мексиканська назва ковбоя.

Бізнес є бізнес, навіть — я мало не додав «а надто» — у королівстві.

Того ж вечора сто голів худоби пригнали з павсовиська й замкнули у коралі неподалік головного будинку, аби вранці товар був готовий до відправки.

Коли на ранчо впала ніч і в будинку все стихло, чи не кинулася Санта Ігер долілиць на своє ліжко, притискаючи до грудей цього ділового листа, ридаючи та повторюючи ім'я, яке гордість, не менша за гордість її чоловіка, не дозволяла їй вимовити багато днів? Або ж вона підшила цього листа у теку, як зазвичай робила з діловими паперами, зберігаючи королівський спокій та силу духу?

Може, вам і цікаво про це дізнатися; але не забувайте, що королівська гідність священна і все навколо неї оповите таїною. Але ось про що ви можете дізнатися.

Опівночі Санта, в темному непримітному одязі, тихо вислизнула з будинку. На хвилюку затрималася під вічнозеленими дубами¹. Прерію оповивав легенький серпанок, і місячне світло, змішуючись з непомітними частинками туману, відблискувало помаранчем. Пересмішники висвистували свою пісеньку чи не з кожної гілки, де знайшли собі притулок; сонми квітів напували повітря ароматом, а на галявинці обіч дороги пустувала зграйка примарних кроленят. Санта повернулася обличчям на південний схід і послала в той бік три повітряні поцілунки; адже тут не було нікого, хто міг би це побачити.

Тоді вона безшумними швидкими кроками попрямувала до кузні неподалік; можна тільки здогадува-

¹ Вічнозелений дуб (*англ.* live-oak tree, назва, що вживається в США) — загальна назва багатьох видів дубів (рід *Quercus*), які залишаються зеленими взимку. До них належать і віргінські дуби (*Quercus virginiana*), розповсюджені на південному сході Північної Америки.

тися, що саме вона там робила. Але ковадло розчервонілося, і лунав легенький дзвін молота, мабуть, такий, який можна почути, коли Купідон виковує свої стріли.

Трохи згодом вона вийшла, тримаючи в одній руці якусь незрозумілу річ із рукояткою, а в іншій — переносне горно, яким користуються в таборах, де таврують худобу. В місячному сяйві вона попрямувала до коралю, де чекала ранку відібрана на продаж череда.

Відчинила хвіртку й прокралася всередину огорожі. Сассеська худоба переважно має темно-рудий колір. Але в цій партії була одна теличка, біла, наче молоко, помітна серед усіх інших.

Тепер Санта скинула з плеча щось, чого ми не помітили раніше, — ласо. Звільнила петлю, намотала мотузку на ліву руку й пірнула в коров'ячий натовп.

Ціллю її була біла теличка. Вона кинула ласо, але мотузка зачепилася за ріг і спорснула. Ще один кидок: мотузка обмоталася навколо передніх ніг корови, і та важко повалилася долу. Санта кинулася до неї пантерою; але теличка примудрилася зіп'ястися на ноги та шарпонулася, поваливши жінку, наче стеблинку.

Санта зробила ще кидок, а стривожена череда терлася боками об загорожу, збившись у хитку тисняву. Цього разу спроба була влучною; біла теличка знову впала на землю, і перш ніж вона встигла схопитися на ноги, Санта обмотала ласо навколо стовпа, блискавично затягнувши простий, але надійний вузол, і метнулася до корови з сиром'ятними путами.

За хвилину ноги тварини були сплутані (і час цей жодним чином не рекордний), а ще за хвилину Санта прихилилася до огорожі, відхекуючись.

А тоді вона швидко побігла до горна, котре залишила біля воріт, й повернулася всередину з розпеченим металевим тавром дивної форми.

Ревіння ображеної корови, шкіри якої торкнулося розпечене залізо, мусило б вдарити по слухових нервах і розбудити усіх на ранчо, але цього не сталося. І Санта пташкою добігла додому крізь непорушну нічну тишу, добігла, впала на ліжко й заридала, заридала так, наче королеви мають серця так само, як дружини звичайних скотарів, так, наче вони залюбки зробили б королями принців-консортів, варто тим прискакати додому з-поза далеких зелених пагорбів.

Рано-вранці спритний юнак, обвішаний револьверами, у супроводі своїх вакеро вирушив із ранчо, а з ними в далекий шлях до ранчо Секо крізь прерії рушила й сассеська череда. Вони мусили подолати дев'яносто миль, а це перехід на шість днів, зі зупинками для випасу і напування.

Худоба прибула на ранчо Секо надвечір, у сутінках; її приймав і перераховував по головах сам управитель.

Наступного ранку, о восьмій годині, вершник вилетів з підліска, прямуючи до головного будинку ранчо Нопаліто. Він важко спішився й покрокував до будинку, брязкаючи шпорами. Його змилений кінь голосно зітхнув й захитався, понуривши голову, заплющивши очі.

Утім, не треба побиватися за Валтазаром. Сьогодні він розкошує на кінських пасовиськах Нопаліто, не знаючи сідла, пещений, голублений, шанований володар марафонського рекорду.

Вершник на ватяних ногах увійшов всередину. Дві руки оповили його шию, і він почув голос жінки й королеви:

— Вебе, о, Вебе!

— Я ниций скунс, — промовив Веб Ігер.

— Мовчи, — сказала Санта. — То ти побачив?

— Я побачив, — сказав Веб.

Що вони мали на увазі, відомо одному Богові. Втім, ви теж можете це знати, якщо уважно прочитали про те, що відбувалося раніше.

— Будь королевою худоби, — сказав Веб, — і забудь, що сталося, якщо можеш. Я повівся, як шолудивий койот.

— Мовчи, — знову промовила Санта, приклавши пальчика йому до вуст. — Тут немає королеви. Ти знаєш, хто я така? Я — Санта Ігер, перша леді королівської опочивальні. Ходімо.

Вона потягла його з галерейки до кімнати праворуч. Там стояла колиска, а в ній лежав інфант — червоний, галасливий, безтямний, болботливий, чудовий інфант — лежав й плював на весь світ, пускаючи бульки.

— На цьому ранчо немає королеви, — повторила Санта. — Подивись на короля. У нього твої очі, Вебе. На коліна і дивись на Його Величність.

Але з галерейки почувся свист шпор із коліщатами, і перед подружжям знову з'явився Бад Тернер з тим же запитанням, що й рік тому, без кількох днів.

— Ранок. Корів щойно вигнали з коралю. Мені доставити їх Барберу чи...?

Він помітив Веба й замовк із роззявленим ротом.

— Ба-ба-ба-ба! — пронизливо залементував король у колисці, молотячи кулачками повітря.

— Ти чув хазяйське слово, Баде, — сказав Веб Ігер так само, як рік тому, але посміхаючись від вуха до вуха.

І це кінець історії, за винятком того, що коли старий Квін, власник ранчо Секо, вийшов подивитися на череду сассекської худоби, яку він придбав на ранчо Нопаліто, то спитав свого нового управителя:

— Яке тавро у них на Нопаліто, Вілсоне?

— Х та Y, через ризку, — відповів Вілсон.

— Я теж так думав, — сказав Квін. — Але подивися лишень на ту білу теличку: на ній інше тавро — серце, а в ньому хрест. І що це за тавро таке незрозуміле?